

УДК 658.14:336.71:368:336.2

DOI: 10.60022/3(5)-10S

Грановська Інна Володимирівнакандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна**Hranovska Inna**Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of the Finance
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

ORCID: 0000-0003-4270-5001

Макарчук Інна Миколаївнакандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна**Makarchuk Inna**Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of the Finance
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

ORCID: 0000-0001-8434-5660

Кривенко Юлія Вадимівнакандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів
Університет Григорія Сковороди в Переяславі, Україна**Kryvenko Yuliia**Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of the Finance
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav, Ukraine

ORCID: 0000-0003-0473-8101

ФІНАНСОВА ЕКОСИСТЕМА ПІДПРИЄМСТВА: ВЗАЄМОДІЯ БАНКІВСЬКОГО, СТРАХОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ПОДАТКОВОГО ПЛАНУВАННЯ

Анотація. Результати дослідження свідчать про посилення ролі банківського сектору у забезпеченні ліквідності підприємств на тлі зростання обсягів кредитування та покращення якості кредитного портфеля, одночасне розширення страхового ринку як індикатора активізації використання інструментів управління ризиками і стабілізації фінансових потоків, а також зростання податкових надходжень, сформованих бізнесом, що відображає підвищення фіскального навантаження і безпосередньо впливає на обсяг доступних фінансових ресурсів. Запропоновано модель фінансової екосистеми підприємства, яка відображає взаємозв'язок банківського, страхового та податкового менеджменту та дозволяє оцінити рівень інтеграції фінансових інструментів залежно від масштабу діяльності підприємства. Апробація моделі на прикладах підприємств різного масштабу показує, що інтеграція фінансових інструментів сприяє зниженню ризиків, підвищенню ліквідності та зміцненню фінансової стійкості, одночасно підвищуючи ефективність фінансових рішень і управління потоками.

Ключові слова: ліквідність, фінансові ресурси, страхові інструменти, податкове навантаження, кредитування, ризик-менеджмент.

FINANCIAL ECOSYSTEM OF THE ENTERPRISE: INTERACTION OF BANKING, INSURANCE MANAGEMENT AND TAX PLANNING

Abstract. The growth of financial risks, increasing tax burden, and instability of the economic environment necessitate the development of effective mechanisms for managing financial resources of domestic enterprises. Under such conditions, the integration of banking, insurance, and tax instruments within a unified system capable of ensuring financial stability and adaptability of business entities becomes particularly important. The purpose of the study is to reveal the essence of the enterprise financial ecosystem and to substantiate

the interaction of banking, insurance management, and tax planning based on analytical data. The research results indicate a strengthening of the role of the banking sector in ensuring enterprise liquidity, as evidenced by the growth of lending volumes and improvement in the quality of loan portfolios. A significant expansion of the insurance market has been identified, reflecting the increased use of risk management instruments and enhanced stability of financial flows. The growth of tax revenues generated by businesses indicates an increased fiscal burden, which directly affects the volume of available financial resources. A model of the enterprise financial ecosystem has been proposed, reflecting the interconnection between banking, insurance, and tax management and enabling the assessment of the level of integration of financial instruments depending on the scale of enterprise activity. The model testing on conditional examples of small, medium, and large businesses demonstrates that a higher level of integration of financial instruments contributes to risk reduction, increased liquidity, and strengthening of financial stability, while also creating opportunities for optimizing financial decisions, aligning credit, insurance, and tax policies, and improving the efficiency of financial flow management in an unstable environment. The scientific novelty lies in the development of an integrated model of the enterprise financial ecosystem that reflects the interdependence of banking, insurance, and tax management and allows assessing the level of integration of financial instruments depending on the scale of business activity.

Keywords: *liquidity, financial resources, insurance instruments, tax burden, lending, risk management.*

Постановка проблеми. Традиційно банківський, страховий і податковий менеджмент розглядаються як окремі напрями фінансового управління, що функціонують автономно та реалізуються через відповідні інструменти. Однак така фрагментарність обмежує можливості комплексного впливу на фінансову стійкість підприємства, оскільки не враховує взаємозалежність фінансових рішень і їх сукупний ефект. Зокрема, рівень податкового навантаження визначає обсяг доступних фінансових ресурсів, що впливає на потребу у банківському фінансуванні, тоді як страхування дозволяє знизити ризики та підвищити кредитоспроможність [1, с. 62]. Це актуалізує необхідність формування інтегрованого підходу до управління фінансовими інструментами. У зв'язку з цим виникає потреба у формуванні концепції фінансової екосистеми підприємства як цілісного середовища взаємодії банківського, страхового та податкового менеджменту, що дозволяє забезпечити узгодженість фінансових рішень і підвищити ефективність управління фінансовими потоками.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвиток фінансових екосистем у сучасних умовах зумовлює необхідність переосмислення підходів до управління фінансовими ресурсами підприємств на основі інтеграції інструментів банківського, страхового та податкового менеджменту. Так, S. Pandey та ін. встановлюють, що застосування фінансових технологій сприяє розширенню доступу до фінансових ресурсів, покращенню управління ризиками та підвищенню фінансової інклюзії, що особливо проявляється у трансформації аграрного сектору [2, р. 379]. Водночас M. Köster та ін. підкреслюють, що ефективність впровадження фінтех-рішень значною мірою визначається рівнем довіри до цифрових технологій, що впливає на готовність суб'єктів господарювання використовувати інноваційні фінансові інструменти [3]. У дослідженні Y. Lou та ін. доведено, що фінансові технології сприяють підвищенню операційної стійкості підприємств через розвиток стійкості ланцюгів постачання та маркетингових можливостей [4]. При цьому L. Daumas акцентує увагу на тому, що трансформаційні процеси у фінансовій сфері супроводжуються появою нових системних ризиків, пов'язаних зі змінами економічної структури та вартості активів [5, р. 602]. У свою чергу, I. Khan і M. Shahid відзначають, що взаємодія фінансових технологій і зеленого фінансування створює передумови для підвищення прозорості та ефективності інвестицій у сталий розвиток [6]. Питання комплексного управління ризиками розкриває H. Idris, який обґрунтовує необхідність інтеграції інструментів ідентифікації, оцінки та мінімізації ризиків у банківській, страховій та корпоративній діяльності [7, р. 215]. У цьому контексті T. Олешко та ін. розглядають фінансові екосистеми як інтегровані платформи, що об'єднують фінансові та нефінансові послуги і забезпечують підвищення ефективності взаємодії учасників ринку [8, с. 117]. Практичні аспекти функціонування фінансових екосистем в умовах зовнішніх викликів висвітлює M. Воронікова, яка наголошує на важливості узгодженої взаємодії їх елементів для підтримання економічної стабільності та адаптації бізнесу [9, с. 98]. Окрему увагу приділено впливу цифровізації на розвиток фінансових екосистем: O. Лега та ін. зазначають, що цифрова зрілість соціально-економічних систем має фрагментарний характер і супроводжується структурними дисбалансами, що впливають на ефективність їх функціонування [10]. Водночас M. Житар обґрунтовує, що цифрова трансформація підприємств формує нову фінансову архітектуру, у межах якої інтеграція сучасних технологій забезпечує підвищення ефективності фінансового управління та прозорості бізнес-процесів [11].

Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених розвитку фінансових технологій,

управлінню ризиками та формуванню фінансових екосистем, у науковому дискурсі зберігається фрагментарність у підходах до їх комплексного розгляду на рівні підприємства. Більшість наявних досліджень зосереджені на окремих аспектах фінансової діяльності – банківському кредитуванню, страхуванню або податковому регулюванню – без урахування їх взаємозалежності та сукупного впливу на фінансову стійкість суб'єктів господарювання. Водночас інтеграція фінансових інструментів у межах єдиної управлінської системи, яка враховує взаємозв'язок ліквідності, ризиків і податкового навантаження, залишається недостатньо розкритою. Окремої уваги потребує питання кількісної інтерпретації фінансової екосистеми підприємства, зокрема можливості її моделювання та адаптації до підприємств різного масштабу діяльності. Зазначені аспекти зумовлюють необхідність формування цілісного підходу до розгляду фінансової екосистеми підприємства та обґрунтування механізмів взаємодії її ключових складових, що і визначає мету даного дослідження.

Мета статті полягає у розкритті сутності фінансової екосистеми підприємства та дослідженні взаємодії банківського, страхового менеджменту і податкового планування.

Методологія дослідження ґрунтується на поєднанні системного та інтеграційного підходів, що дозволяють розглядати фінансову екосистему підприємства як цілісну та взаємопов'язану систему. У процесі дослідження використано методи економічного аналізу для оцінки динаміки банківського кредитування, страхових премій і податкових надходжень, порівняння для виявлення відмінностей між окремими складовими фінансової системи, а також узагальнення і структуризації для формування інтегрованої моделі фінансової екосистеми підприємства.

Виклад основного матеріалу. Сутність фінансової екосистеми підприємства формується на перетині фінансових відносин, інституційних механізмів та управлінських рішень, що забезпечують рух, розподіл і трансформацію фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності. На відміну від традиційного підходу, де банківські, страхові та податкові інструменти розглядаються ізольовано, сучасна наукова думка акцентує увагу на їх взаємозалежності, взаємодоповнюваності та впливі на фінансову стійкість підприємства [1; 12; 13; 14]. У цьому контексті фінансова екосистема постає як середовище, у межах якого формується узгоджена архітектура фінансових рішень, що визначає здатність підприємства адаптуватися до змін зовнішнього середовища, мінімізувати ризики та забезпечувати безперервність діяльності.

З позицій системного підходу фінансова екосистема підприємства розглядається як цілісна сукупність взаємопов'язаних елементів, що функціонують як єдиний механізм. Кожен із компонентів – банківський, страховий і податковий – виконує специфічну функцію, проте ефективність їх реалізації залежить від узгодженості дій та інформаційних зв'язків між ними [13]. Системність проявляється у наявності вхідних і вихідних фінансових потоків, внутрішніх зв'язків і зворотного зв'язку, що забезпечує адаптивність і керованість фінансових процесів.

Інтеграційний підхід, у свою чергу, акцентує увагу на об'єднанні фінансових інструментів у межах єдиної управлінської логіки, що передбачає координацію фінансових рішень з урахуванням ризиків, вартості ресурсів і податкових наслідків [9, с. 100]. Такий підхід дозволяє розглядати фінансову екосистему не лише як сукупність елементів, а як інтегровану модель прийняття рішень, де кожен фінансовий інструмент оцінюється з точки зору його впливу на загальний фінансовий результат і стійкість підприємства [15, р. 235].

У межах даного дослідження фінансова екосистема підприємства інтерпретується як інтегрована система взаємодії банківського, страхового та податкового менеджменту (рис. 1), яка забезпечує оптимізацію фінансових потоків, збалансування ризиків і формування фінансової стійкості підприємства на основі узгоджених управлінських рішень. На відміну від існуючих підходів, запропонована інтерпретація акцентує не лише на функціональному наповненні складових, а й на їх синергетичній взаємодії, що створює додану вартість у вигляді підвищення ліквідності, зниження фінансових втрат і розширення доступу до фінансових ресурсів.

Візуалізація відображає фінансову екосистему підприємства як інтегровану систему, у якій банківський, страховий та податковий менеджмент взаємодіють у межах єдиного фінансового простору. Кожен із цих елементів виконує окрему функцію, однак їх ефективність визначається рівнем узгодженості та взаємозв'язку. Банківський менеджмент забезпечує підприємство фінансовими ресурсами, підтримує ліквідність і створює умови для розширення діяльності. Страховий менеджмент спрямований на зниження ризиків і стабілізацію фінансових потоків, що підвищує фінансову безпеку підприємства.

Рис. 1. Фінансова екосистема підприємства та взаємодія її складових
Джерело: сформовано авторами

Податкове планування визначає обсяг фінансових ресурсів, що залишаються у розпорядженні підприємства, впливаючи на його прибутковість і платоспроможність. Кругова форма моделі підкреслює безперервність взаємодії цих складових, де зміни в одній сфері зумовлюють трансформації в інших. Зокрема, рівень ліквідності впливає на можливості страхового покриття та виконання податкових зобов'язань, страхування сприяє зниженню ризиків і підвищенню кредитоспроможності, а податкове навантаження визначає доступність фінансових ресурсів. Така взаємозалежність обґрунтовує необхідність комплексного підходу до управління фінансовою екосистемою підприємства, що передбачає інтеграцію банківських, страхових і податкових інструментів. У цьому контексті доцільним є подальший аналіз банківського сектору як ключового джерела формування фінансових ресурсів підприємства – табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка банківського кредитування та якості кредитного портфеля в Україні у 2024–2026 рр.

Показник	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026	Абсолютна зміна	Темп росту, %
Всі кредити, млн грн	1 130 774	1 298 250	1 359 738	+228 964	120,3
Непрацюючі кредити, млн грн	422 360	393 218	189 309	–233 051	44,8
Частка NPL, %	37,35	30,29	13,92	–23,43 п.п.	–
Кредити корпоративному сектору	828 444	891 619	880 337	+51 893	106,3
Частка NPL (корпоративний сектор), %	44,12	38,96	16,99	–27,13 п.п.	–
Кредити фізичним особам	240 825	295 563	368 653	+127 828	153,1

Джерело: складено за [16]

Аналіз динаміки банківського кредитування та якості кредитного портфеля в Україні у 2024–2026 рр. дає підстави говорити про помірне зростання кредитної активності та суттєве покращення якості банківських активів. Загальний обсяг кредитів збільшився на 228 964 млн грн, або на 20,3 %, що свідчить про розширення кредитування економіки, хоча сам по собі цей показник не дозволяє однозначно оцінити глибину доступу підприємств до фінансових ресурсів. Разом із тим така динаміка може вказувати на поступове відновлення ролі банківського сектору у фінансуванні господарської діяльності. Також зафіксовано значне скорочення обсягу непрацюючих кредитів на 233 051 млн грн,

що супроводжується зниженням їх частки з 37,35 % до 13,92 %. Це дозволяє говорити про помітне покращення структури кредитного портфеля, яке може бути пов'язане як із фактичним зниженням кредитного ризику, так і з реалізацією заходів з управління проблемною заборгованістю. Подібна тенденція простежується і в корпоративному секторі, де частка NPL скоротилася на 27,13 в.п. Така динаміка свідчить про зменшення концентрації ризиків у бізнес-кредитуванні, однак темпи зростання кредитів підприємствам залишаються відносно стриманими (6,3 %), що може відображати збереження обережної кредитної політики банків або наявність ризиків у реальному секторі. Натомість більш інтенсивне зростання кредитування фізичних осіб (на 53,1 %) вказує на підвищення ролі роздрібного сегмента у структурі банківських активів. Це може бути пов'язано як із розширенням споживчого кредитування, так і з відносно нижчими ризиками або вищою маржинальністю цього сегмента для банків. Опосередковано така тенденція може впливати на внутрішній попит, однак прямий зв'язок із динамікою ринку збуту підприємств потребує додаткового підтвердження.

У цілому отримані результати дають підстави стверджувати, що банківський сектор зберігає важливу роль у забезпеченні фінансових потоків в економіці, водночас якість кредитного портфеля залишається ключовим фактором його стійкості. Це обумовлює доцільність розгляду банківської складової у взаємозв'язку з іншими елементами фінансової екосистеми підприємства, зокрема інструментами управління ризиками.

З огляду на це логічним є подальший аналіз страхового ринку (табл. 2), який виступає одним із механізмів зниження фінансових ризиків та підвищення стабільності діяльності підприємств. Аналіз динаміки страхових премій за основними видами страхування у 2024–2025 рр. свідчить про значне зростання обсягів страхового ринку за всіма досліджуваними сегментами. За більшістю видів страхування темпи приросту перевищують 200 %, що вказує на істотне розширення страхових операцій, однак такі зміни потребують обережної інтерпретації з урахуванням можливого впливу інфляційних, регуляторних та структурних чинників.

Таблиця 2

Динаміка страхових премій за основними видами страхування в Україні
у 2024–2025 рр., тис. грн

Вид страхування	2024	2025	Абсолютна зміна	Темп росту, %
Здоров'я (крім мед.)	923 953	1 938 470	+1 014 517	209,8
Медичне страхування	3 413 575	8 846 940	+5 433 365	259,1
ОСЦПВ	4 644 798	23 337 936	+18 693 138	502,4
Зелена картка	2 624 462	5 416 751	+2 792 289	206,4
Інша моторна відповідальність	338 029	790 182	+452 153	233,8
КАСКО	6 313 762	16 782 250	+10 468 488	265,8
МАТ (майно, відповідальність)	934 186	2 492 892	+1 558 706	266,9
Майно	1 535 358	3 998 116	+2 462 758	260,4
Відповідальність	469 733	1 286 316	+816 583	273,9
Фінансові ризики	516 213	1 286 971	+770 758	249,3
Асистанс	404 851	1 794 511	+1 389 660	443,3

Джерело: складено за [16]

Найбільш помітна динаміка спостерігається у сегменті обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності (ОСЦПВ), де обсяг премій зріс на 18 693 138 тис. грн, або більш ніж у п'ять разів. Це може свідчити про розширення ринку обов'язкового страхування та зміну параметрів його функціонування, зокрема умов страхування або тарифної політики, хоча для однозначних висновків необхідні додаткові індикатори. Високі темпи зростання також характерні для сегмента КАСКО (+265,8 %) та страхування фінансових ризиків (+249,3 %), що відображає підвищення обсягів страхових операцій у сферах, пов'язаних із захистом активів і ризиків. Водночас встановити прямий зв'язок із змінами у поведінці підприємств можливо лише за умови комплексного аналізу попиту на страхові послуги. Суттєве збільшення премій у медичному страхуванні (+259,1 %) та страхуванні здоров'я (крім медичного) (+209,8 %) вказує на розширення відповідних сегментів страхового ринку, що може бути пов'язано як із зростанням попиту, так і з переглядом страхових продуктів або вартості послуг. Аналогічно, зростання показників у страхуванні майна (+260,4 %) та відповідальності (+273,9 %) свідчить про підвищення обсягів страхового покриття у цих напрямках, однак інтерпретація таких змін потребує врахування галузевих особливостей і структури страхувальників.

Зростання ролі страхових інструментів у фінансовій діяльності підприємств обумовлює

необхідність їх узгодження з податковим плануванням, оскільки витрати на страхування та страхові виплати впливають на фінансовий результат і податкову базу. Це визначає доцільність подальшого аналізу податкового навантаження підприємств (табл. 3) як важливої складової фінансової екосистеми.

Таблиця 3

Динаміка податкових надходжень, що формуються бізнесом, у 2024–2025 рр., млрд грн

Вид податків	2024	2025	Абсолютна зміна	Темп росту, %
Податкові надходження	1 647,19	2 015,82	+368,63	122,4
В т.ч.				
Податки на доходи та прибуток	597,23	777,03	+179,80	130,1
Податок на прибуток підприємств	271,14	284,73	+13,59	105,0
ПДФО (опосередковано через бізнес)	326,09	492,31	+166,22	151,0
Рентна плата	52,43	48,68	-3,75	92,9
за користування надрами	47,65	43,37	-4,28	91,0
за радіочастотний ресурс	2,44	3,17	+0,73	129,9
Внутрішні податки на товари та послуги	944,86	1 129,83	+184,97	119,6
ПДВ (внутрішній)	268,33	306,49	+38,16	114,2
ПДВ (імпорт)	466,13	542,44	+76,31	116,4
Акциз (вироблені товари)	105,21	119,66	+14,45	113,7
Акциз (імпорт)	105,20	161,23	+56,03	153,3

Джерело: складено за [17]

Аналіз динаміки податкових надходжень, що формуються бізнесом у 2024–2025 рр., свідчить про збільшення їх загального обсягу, який зріс на 368,63 млрд грн, або на 22,4 %. Така динаміка може бути зумовлена як змінами економічної активності, так і особливостями податкового адміністрування, однак однозначно відокремити вплив кожного з факторів на основі наведених даних складно.

У структурі надходжень спостерігається зростання податків на доходи та прибуток (+179,80 млрд грн; 130,1 %). Водночас динаміка окремих складових цієї групи є неоднорідною: податок на прибуток підприємств збільшився лише на 5,0 %, тоді як надходження з податку на доходи фізичних осіб зросли на 51,0 %. Це може свідчити про різноспрямовані зміни у формуванні доходів бюджету, зокрема більшу роль доходів населення у порівнянні з прибутковістю підприємств, однак потребує додаткового аналізу причин таких відмінностей. Внутрішні податки на товари та послуги також демонструють зростання (+184,97 млрд грн; 119,6 %), формуючи значну частку загальних надходжень. Збільшення надходжень від ПДВ (як внутрішнього, так і імпортного) може відображати розширення обсягів оподатковуваних операцій, проте без додаткових макроекономічних показників складно однозначно оцінити, чи це пов'язано з фізичним зростанням обсягів реалізації, чи з іншими чинниками (зміною цін, курсовими коливаннями тощо). Значне зростання акцизних надходжень, особливо з імпортних товарів (+53,3 %), свідчить про збільшення відповідних податкових надходжень у цьому сегменті, що може бути наслідком як зміни структури споживання, так і коригування ставок або адміністрування. На відміну від загальної тенденції, рентна плата скоротилася на 7,1 %, що вказує на зниження надходжень від використання природних ресурсів. Причини такої динаміки можуть бути пов'язані як зі зміною обсягів видобутку, так і з особливостями регулювання відповідних платежів. Тож податкові платежі виступають важливим чинником, що впливає на обсяг фінансових ресурсів, які залишаються у розпорядженні підприємств, а отже – на їх ліквідність та інвестиційні можливості. Водночас характер цього впливу залежить від сукупності факторів, включаючи структуру оподаткування, фінансові результати діяльності та доступ до зовнішнього фінансування.

Таким чином, у межах фінансової екосистеми підприємства податковий, банківський і страховий сегменти доцільно розглядати у взаємозв'язку, оскільки зміни в одному з них можуть впливати на параметри функціонування інших. Це обумовлює доцільність переходу до прикладного аналізу взаємодії зазначених елементів залежно від масштабу діяльності підприємства.

Формалізовано фінансову екосистему підприємства може бути подана у вигляді функціональної залежності:

$$\text{ФЕП} = f(\text{В}, \text{І}, \text{Т}),$$

де В – банківський менеджмент;

І – страховий менеджмент;

Т – податкове планування.

Практична інтерпретація цієї моделі полягає у тому, що зміна параметрів В, І та Т залежно від масштабу бізнесу формує різні типи фінансових екосистем, які відрізняються рівнем ліквідності, ризиковості та фінансової стійкості. З цією метою запропоновану модель фінансової екосистеми доцільно конкретизувати на умовних прикладах для малого, середнього та великого бізнесу, що дозволяє виявити відмінності у рівні інтеграції банківського, страхового та податкового менеджменту – табл. 4.

Таблиця 4

Характеристика фінансової екосистеми підприємств залежно від масштабу діяльності

Показник	Малий бізнес	Середній бізнес	Великий бізнес
Банківський менеджмент (В)	Обмежений доступ до кредитів, короткострокове фінансування	Помірний доступ до кредитів, поєднання коротко- і довгострокових ресурсів	Широкий доступ до фінансування, диверсифікація джерел
Страховий менеджмент (І)	Мінімальне використання страхування	Часткове покриття основних ризиків	Комплексне страхування (майно, відповідальність, фінансові ризики)
Податкове планування (Т)	Спрощені режими, мінімальна оптимізація	Комбіновані підходи до оптимізації	Системне податкове планування, використання інструментів оптимізації
Рівень ліквідності	Низький, залежність від поточних надходжень	Середній, частково стабілізований	Високий, керований через фінансові інструменти
Рівень ризиків	Високий через відсутність страхового захисту	Помірний, частково диверсифікований	Контрольований за рахунок страхування та фінансового планування
Фінансова стійкість	Низька	Середня	Висока
Рівень інтеграції фінансових інструментів	Фрагментарний	Частково інтегрований	Високо інтегрований (екосистемний рівень)

Джерело: складено авторами

Представлена характеристика підтверджує, що рівень розвитку фінансової екосистеми підприємства безпосередньо залежить від масштабу його діяльності та ступеня інтеграції фінансових інструментів. Для малого бізнесу характерною є фрагментарність використання банківських, страхових і податкових механізмів, що зумовлює підвищену вразливість до фінансових ризиків. У міру зростання підприємства відбувається поступове ускладнення фінансової архітектури, посилення взаємозв'язків між її елементами та формування системного підходу до управління фінансовими потоками. Таким чином, фінансова екосистема підприємства трансформується від простого набору інструментів до інтегрованої системи, у межах якої банківський, страховий та податковий менеджмент функціонують як взаємопов'язані складові єдиного механізму забезпечення фінансової стійкості.

Отримані результати дозволяють сформулювати елементи наукової новизни дослідження, що полягають у розвитку підходу до трактування фінансової екосистеми підприємства через поєднання системного та інтеграційного підходів із її прикладною інтерпретацією. На відміну від існуючих підходів, де банківський, страховий і податковий менеджмент розглядаються відокремлено, запропоновано їх розгляд як взаємопов'язаних складових єдиної функціональної моделі $ФЕП = f(V, I, T)$, що дозволяє відобразити їх синергетичний вплив на фінансову стійкість підприємства.

Висновки. Системне поєднання результатів аналізу дозволяє встановити тісний взаємозв'язок між складовими фінансової екосистеми підприємства. Банківське кредитування формує основу ліквідності, страхування забезпечує зниження ризиків і стабілізацію фінансових потоків, тоді як податкове планування визначає кінцевий обсяг ресурсів, доступних для розвитку. Взаємодія цих елементів створює ефект синергії, за якого ефективність кожного з них залежить від рівня узгодженості з іншими, що особливо проявляється у процесі прийняття фінансових рішень. Інтерпретація моделі фінансової екосистеми на прикладі підприємств різного масштабу показала, що рівень інтеграції фінансових інструментів безпосередньо впливає на фінансову стійкість. Для малого бізнесу характерна фрагментарність використання фінансових механізмів, що зумовлює підвищену вразливість до ризиків, тоді як для середнього і великого бізнесу притаманна поступова інтеграція та систематизація фінансових рішень. Високий рівень узгодженості банківського, страхового та податкового менеджменту забезпечує стабільність фінансових потоків, розширення доступу до ресурсів і підвищення ефективності діяльності підприємства. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості використання запропонованого підходу для формування ефективної фінансової політики підприємства, що передбачає узгодження рішень у сфері кредитування, страхування та оподаткування з урахуванням їх взаємного впливу. Запропонована модель може бути застосована як інструмент оцінки рівня інтеграції фінансових інструментів, виявлення слабких місць у фінансовій

системі підприємства та обґрунтування напрямів підвищення його фінансової стійкості.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з розробленням кількісних індикаторів оцінки ефективності фінансової екосистеми підприємства та їх апробацією на основі емпіричних даних.

Література

1. Педченко Н. С., Лапечук О. А., Нестуля Ю. О., Нестуля В. О., Педченко М. Г. Обґрунтування необхідності побудови стратегії забезпечення фінансової безпеки та її значення у системі фінансового менеджменту підприємства в умовах війни. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2024. № 3 (113). С. 59–66. URL: <http://www.puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/273/259>
2. Pandey S., Kumar P., Gogia J. The role of financial technology in transforming agriculture. *International Journal of Research and Review*. 2025. Vol. 12, № 9. P. 378–385. DOI: <https://doi.org/10.52403/ijrr.20250939>
3. Köster M. A., Hurst W., Krampe C. Financing sustainable farming: The role of trust in the adoption of fintech by farmers. *Technological Forecasting and Social Change*. 2025. Vol. 220. Art. 124302. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2025.124302>
4. Lou Y., Zhu Q., Liang C. Financial technology and firm operational resilience: The roles of supply chain resilience and marketing capability. *International Review of Economics & Finance*. 2025. Vol. 104. Art. 104744. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.iref.2025.104744>
5. Daumas L. Financial stability, stranded assets and the low-carbon transition – A critical review of the theoretical and applied literatures. *Journal of Economic Surveys*. 2024. Vol. 38. P. 601–716. DOI: <https://doi.org/10.1111/joes.12551>
6. Khan I., Shahid M. S. The nexus between fintech and green finance in advancing sustainable performance across countries. *Discover Sustainability*. 2026. Vol. 7. Art. 49. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43621-025-02268-5>
7. Idris H. Exploring Financial Risk Management: A Qualitative Study on Risk Identification, Evaluation, and Mitigation in Banking, Insurance, and Corporate Finance. *Golden Ratio of Finance Management*. 2024. Vol. 4, № 2. P. 213–225. DOI: <https://doi.org/10.52970/grfm.v4i2.651>
8. Олешко Т., Марина А., Сушириба Р. Напрями розвитку фінансових екосистем. *Сталий розвиток економіки*. 2025. № 1 (52). С. 116–120. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-16>
9. Воротнікова М. С. Зміст та економічна природа фінансової екосистеми релокації бізнесу. *Вчені записки*. 2025. № 39(2). С. 96–109. DOI: http://doi.org/10.33111/vz_kneu.39.25.02.08.054.060 (дата звернення: 06.04.2026).
10. Лега О., Прийдак Т., Яловега Л. Цифрова зрілість соціально-економічних систем на основі глобальних індексів розвитку та безпеки. *Економіка та суспільство*. 2026. № 83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-12>
11. Житар М. Вплив цифрової трансформації на економічний механізм підприємств та їх комунікаційні стратегії як невід'ємної складової сучасної фінансової архітектури. *Економіка та суспільство*. 2025. № 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-84>
12. Соколова А., Рижков А., Соколов О. Інтеграція фандрайзингу та фінансових інституцій у розвитку стартап-підприємництва. *Економіка та суспільство*. 2025. № 82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-178>
13. Братюк В. П. Інтеграція бізнес-планування, фінансів і страхування в системі оцінювання ризиків та обґрунтування господарських рішень. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2026. № 26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18409724>
14. Решетник Н. Сучасні проблеми розвитку сталої фінансово-технологічної екосистеми. *Економіка та суспільство*. 2025. № 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-132>
15. Shygun M., Bezverkhyi K., Pylypenko O., Yurchenko O., Poddubna N. Presenting financial information in digital formats as a base for analysis and audit of business activities of enterprises. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 6, № 53. P. 233–246. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4165>
16. Наглядова статистика. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#3> (дата звернення: 25.03.2026).
17. *Open Budget*. URL: <https://openbudget.gov.ua/> (дата звернення: 25.03.2026).

References

1. Pedchenko, N. S., Lapchuk, O. A., Nestulia, Yu. O., Nestulia, V. O., & Pedchenko, M. H. (2024). Obgruntuvannya neobkhdnosti pobudovy stratehii zabezpechennia finansovoi bezpeky ta yii znachennia u systemi finansovoho menedzhmentu pidpriemstva v umovakh viiny [Substantiation of the need to build a financial security strategy and its importance in the financial management system of an enterprise in wartime].

Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriia «Ekonomichni nauky», 3(113), 59–66. Available at: <http://www.puet.poltava.ua/index.php/economics/article/view/273/259>

2. Pandey, S., Kumar, P., & Gogia, J. (2025). The role of financial technology in transforming agriculture. *International Journal of Research and Review*, 12(9), 378–385. DOI: <https://doi.org/10.52403/ijrr.20250939>

3. Köster, M. A., Hurst, W., & Krampe, C. (2025). Financing sustainable farming: The role of trust in the adoption of fintech by farmers. *Technological Forecasting and Social Change*, 220, 124302. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2025.124302>

4. Lou, Y., Zhu, Q., & Liang, C. (2025). Financial technology and firm operational resilience: The roles of supply chain resilience and marketing capability. *International Review of Economics & Finance*, 104, 104744. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.iref.2025.104744>

5. Daumas, L. (2024). Financial stability, stranded assets and the low-carbon transition – A critical review of the theoretical and applied literatures. *Journal of Economic Surveys*, 38, 601–716. DOI: <https://doi.org/10.1111/joes.12551>

6. Khan, I., & Shahid, M. S. (2026). The nexus between fintech and green finance in advancing sustainable performance across countries. *Discover Sustainability*, 7, 49. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43621-025-02268-5>

7. Idris, H. (2024). Exploring financial risk management: A qualitative study on risk identification, evaluation, and mitigation in banking, insurance, and corporate finance. *Golden Ratio of Finance Management*, 4(2), 213–225. DOI: <https://doi.org/10.52970/grfm.v4i2.651>

8. Oleshko, T., Maryna, A., & Sushyryba, R. (2025). Napriamy rozvytku finansovykh ekosystem [Directions of financial ecosystems development]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, 1(52), 116–120. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-52-16>

9. Vorotnikova, M. S. (2025). Zmist ta ekonomichna pryroda finansovoi ekosystemy relokatsii biznesu [Content and economic nature of the financial ecosystem of business relocation]. *Vcheni zapysky*, 39(2), 96–109. DOI: http://doi.org/10.33111/vz_kneu.39.25.02.08.054.060

10. Leha, O., Pryidak, T., & Yaloveha, L. (2026). Tsyfrova zrilist sotsialno-ekonomichnykh system na osnovi hlobalnykh indeksiv rozvytku ta bezpeky [Digital maturity of socio-economic systems based on global development and security indices]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 83. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-83-12>

11. Zhytar, M. (2025). Vplyv tsyfrovoy transformatsii na ekonomichniy mekhanizm pidpriemstv ta yikh komunikatsiini stratehii yak nevidiemnoi skladovoi suchasnoi finansovoi arkhitektury [The impact of digital transformation on the economic mechanism of enterprises and their communication strategies as an integral component of modern financial architecture]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 74. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-84>

12. Sokolova, A., Ryzhkov, A., & Sokolov, O. (2025). Intehratsiia fandraizynhu ta finansovykh instytutsii u rozvytku startup-pidpriemnytstva [Integration of fundraising and financial institutions in the development of startup entrepreneurship]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 82. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-82-178>

13. Bratiuk, V. P. (2026). Intehratsiia biznes-planuvannia, finansiv i strakhuvannia v systemi otsiniuvannia ryzykiv ta obgruntuvannia hospodarskykh rishen [Integration of business planning, finance and insurance in the system of risk assessment and justification of business decisions]. *Zdobutky ekonomiky: perspektyvy ta innovatsii*, 26. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.18409724>

14. Reshetnyk, N. (2025). Suchasni problemy rozvytku staloi finansovo-tekhnologichnoi ekosystemy [Modern problems of development of a sustainable financial and technological ecosystem]. *Ekonomika ta suspilstvo*, 71. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-132>

15. Shygun, M., Bezverkhyyi, K., Pylypenko, O., Yurchenko, O., & Poddubna, N. (2023). Presenting financial information in digital formats as a base for analysis and audit of business activities of enterprises. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 6(53), 233–246. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcapt.6.53.2023.4165>

16. Natsionalnyi bank Ukrainy. (2026). Nahliadova statystyka [Supervisory statistics]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#3> (accessed March 25, 2026).

17. Open Budget. (2026). Available at: <https://openbudget.gov.ua/> (accessed March 25, 2026).

Отримано: 26.03.2026

Прийнято до публікації: 27.04.2026

Опубліковано: 09.05.2026